

Cilt/Volume: III, Sayı/Issue: 1

Eylül 2021

YÖNLENDİRME GRAFİKLERİ AÇISINDAN TİPOGRAFİ VE İLETİŞİMİN ÖNEMİ

The Importance of Typography and Communication for Wayfinding Graphics

Geliş Tarihi/Received: 09.06.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 02.09.2021

Bahar ÖZTÜRK GÜNGÖR*

Abstract

With the proliferation and complexity of data in life, wayfinding graphic reach an important point in the usage areas of life. Signs and pictograms, which have an important place in wayfinding graphics, are known as one of the visual images that enable individuals from different cultures to communicate with their environment. Therefore, wayfinding graphics are used as a visual design that provides the transfer of refined information to the buyer by arranging it with graphic elements and discipline. For this reason, typography which is one of the basic tools of communication, becomes one of the major factors to convey dense or complex information and to prevent potential perception problems. This scope of work; in the typography phenomenon is presented with suggestions-analyses. Internationally prominent routing applications are examined with examples. The typography phenomenon is presented with suggestions-analyses. Internationally prominent routing applications are examined with examples.

Keywords: Wayfinding graphic, typography, communication.

Özet

Hayatta verilerin çoğalması ve karmaşık hale gelmesiyle, yönlendirme elemanları yaşamın kullanım alanlarında önemli bir noktaya ulaşmaktadır. Yönlendirme grafiklerinde önemli yere sahip olan işaretler ve piktogramlar farklı kültürlerden

* Yakın Doğu Üniversitesi, Medya ve İletişim Çalışmaları Doktora Programı Öğrencisi, Lefkoşa-KKTC, Mersin-10 Türkiye. bhrozturk5@gmail.com

gelen bireylerin çevresiyle iletişim kurmalarını sağlayan görsel imgelerden biri olarak bilinmektedir. Dolayısıyla yönlendirme grafikleri, rafine bilginin grafik unsurlarla ve disiplin içinde düzenlenerek alıcıya aktarılmasını sağlayan görsel tasarım olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle iletişimin temel araçlarından biri olan tipografi (yazı) yoğun veya karmaşık bilgileri iletme, potansiyel algı sorunlarını önlemek için büyük etkenlerden birisi haline gelmektedir. Bu çalışma kapsamında; yönlendirme grafiklerinde kullanılan verilerin, iletişim ve tasarım kavramları ışığında tipografi olgusunun büyük etken oluşturduğu öneri-analizlerle sunulmaktadır. Uluslararası alanda öne çıkmış yönlendirme uygulamaları örneklerle incelenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yönlendirme grafiği, tipografi, iletişim.

GİRİŞ

Günümüzde insanlar hayatlarını olabildiğince kolay sürdürebilmek ve her açıdan daha iyi bir yaşam sağlayabilmek için çaba sarf etmektedirler. Dolayısıyla bu çabaların arasında bilgi ve yönlendirme grafikleride hayatın bir bölümünde yer almaktadır. Bu nedenle yönlendirme grafiklerinin kullanım alanları iç ve dış mekânlar olmak üzere; alışveriş merkezi, hava limanı, trafik, hastane vb. yerlerde karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda tipografi iletişimin temel araçlarından biri olup, varmak istenilen nokta için yanlış anlaşılmalara izin vermeksizin ulaşım sağlayan temel elemanlardan biri haline gelmektedir. Bu çalışmada yönlendirme grafiği, tipografi ve iletişim kavramlarının birbirlerine etkenleri üzerinde durularak; uluslararası camiada yer alan araştırma ve uygulama örnekleri incelenip, sorun/çözüm önerileri sunulacak gözlem yapılmıştır.

YÖNLENDİRME GRAFİKLERİNDE TİPOGRAFI'NİN ÖNEMİ VE YERİ

İnsanlar hayatları süresince geniş bir iletişim ağı içinde olmaktadır. Bu süreçte iletişim kavramı, bilgi ve yönlendirici özelliği ile insanların ruhsal, düşünsel ve davranışlarında etikili ve önemli yer almaktadır. Toplumsal yaşamın tüm evrelerinde yer alan iletişim kavramı sağlıklı toplumlar yaratmanın en etkili araçlarından biri haline gelmektedir. Bu nedenle iletişimin vazgeçilmez elemanlarından biri olan tipografi kavramı günümüzde karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla tipografi (yazı) terimi, 1450 yılında Johannes Gutenberg tarafından yazıları kurşun alaşımlar kullanarak oluşturması ve kurşun alaşımlardan blok kalıplar elde etmesi sonucunda ortaya çıktığı bilinmektedir. Geçmişten günümüze kadar tipografi, grafik tasarım ve görsel iletişimin önemli bir unsuru olması nedeniyle yirminci yüzyılda iletişime dayalı önem kazandığı bilinmektedir. Dolayısıyla günümüzde tipografi yerleşim alanlarımızın her alanında bulunmaktadır. Örneğin Sarıkavak'a göre; insanlık, çağlar boyunca kendi yaşamını kolaylaştırmak için yaptıklarının yanı sıra ürettiği bilgiyi muhafaza etmek amacıyla abeceleri, bu bilgiyi nesillere aktarmak için de kendi ürettiği abeceleri kullanabileceği teknik uygulamalar üzerine çalışmıştır. Çünkü yazı, düşüncenin ve bilginin görüntü halidir. Zaman içinde bilgiye dönüştürülmüş düşüncenin gücü anlaşılacak ve bilgi dolayısıyla bilgi aracı olan yazılı ya da basılı kitaplar o oranda önem kazanacaktır (Sarıkavak, 2014: 3).

Hayatın vazgeçilmez kullanımlardan biri haline gelen ve iletişim düzeninin parçası olan tipografi; devlet daireleri, resmi kuruluşlar, eğitim-öğretim, elektronik cihazlar vb. alanlarda kullanılmak üzere günümüzde

temel ihtiyaç olmuştur. Bu durum özellikle yerleşim yerlerinin ortak kullanım noktalarında bulunan; park alanları, iş merkezleri, trafik gibi birçok yerlerde yön ve bilgi verme amaçlı kullanılan; reklam panoları, yön levhaları, şeritler, oklar, dijital göstergeler vb. uygulamalarla karşımıza çıkarak hayatta önemli yere sahip olmuştur. Bilgi veya yönlendirmenin kökeni Horn'a göre; Mısırlı katipler her gün pazar yerinde oturarak, raporlar, hiyeroglifik mektuplar, notlar ve müşterileri için teklifler yazmaktaydı. O dönemden itibaren, insanların iletişimlerini daha etkin kılmak amacıyla onlara yardımcı olma mesleği gelişmiştir. Dolayısıyla yönlendirme ve bilgi edinme tasarımı; çok eski bir meslek olan iletişim asistanlığının güncel tezahürü olarak günümüze ulaşmıştır (2009: 30).

Yönlendirme grafikleri 19. yüzyılın başlarında sanayi devrimiyle pek çok alanda olduğu gibi iletişim teknolojileri üzerinde de hızlı gelişmelerin sonucu ile artış göstermiştir. Mevcut bilgiyi hedef alıcıya doğru ve hızlı bir şekilde göndererek bu bilgi yoğunluğunun oluşturduğu karmaşadan insanları kurtarmak için bilgiyi sistemli bir biçimde sunmayı amaçlayan yönlendirme tasarımının gerekliliği günümüzde önem kazanmıştır. Dolayısıyla yönlendirme tasarımı dünya çapında tartışılan ve günümüzde çeşitli mesleklerden kişilerin dahil olarak olgunlaşma sürecine giren disiplinlerarası bir kavram olmuştur (Aybay, 2017: 454).

Görme duyusu insanoğlunun en önemli duyularındandır. Çevremizdeki nesnelere, olayları, durumları önce görerek tanımlar ve anlamaya çalışırız (Uçar, 2004: 17). Bu nedenle görme duyusu mesajların alıcıya iletilmesinde büyük etken sağladığı bilinmektedir. Bu bağlamda Sarıkavak'a göre; "Seçilen yazı karakteri bir kimliğe sahiptir. İzleyicilerce kabul edilebilir olmalı ve ürünle bütünleşebilmelidir" (Sarıkavak, 2014: 65).

Yönlendirme grafiklerinde font seçerken, izleyici için kolay anlaşılabilir olması, mekanla bütünlük sağlanması oldukça önemlidir. Anharood'a göre; Disiplinler arası iletişim görevini üstlenmesinden dolayı grafik dili hem sanatsal hem de doğru bilginin kullanıcıya aktarılmasında öğretici ve pratik olmaktadır (Andarood, 2014: 152). Örneğin Experience Music Project Museum (EMP) için tasarlanan yönlendirme grafiklerinde (bkz: Görüntü 1) kullanılan yazı karakterinin diğer görseller ile olan ilişkisinde; koyu gri zemin üzerine beyaz yazı karakteri kullanılarak renklerarası kontrastlık oluşturulmuştur. Ayrıca 2 ve 3 yazı karakterlerinin diğer yazı karakterlerine oranla ölçek boyutunun büyük olması ile izleyicisi için iletişim sıralaması sağlanmıştır. Buna göre; ilk vurgu ikinci katta bulunulduğuna, sonrasında ise üçüncü kata ulaşımın dair bilgi verildiği görülmektedir.

Görüntü 1: Washington Eyaletinde Seattle şehrinde bulunan EMP müzesinin yönlendirme dizgesi (www.studiomatthews.com/work/emp-museum-wayfinding/).

Bilginin ve bilgilendirmenin tasarımı olarakta bilinen yönlendirme grafiklerinde karmaşık veri yığınlarını anlaşılır ve anında ulaşılabilir kılmak önemli bir çözümdür. Bu nedenle tasarımcıların veri gruplarını iyi tasarlanmış grafiklerle organize etmeleri gerekmektedir. Örneğin; Avustralya Sdney’de bulunan Powerhouse müzesinin bilgilendirme ve yönlendirme grafiğinde görsel iletişim panosu karşımıza çıkmakta. Bu pano beyaz zemin üzerine sarı gri ve siyah renkler kullanılarak iletişim sıralaması oluşturulmuştur. Buna göre; dört yazı karakteri diğer yazı karakterine oranla büyük ölçek ve leke değerinde kullanılarak ön planda tutulmuştur. Mekânla renklerin uyumlu olduğu ve genel bütünlük olarak estetik görünüm elde edildiği göze çarpmaktadır (bkz: Görüntü 2).

Görüntü 2: Avustralya, Sydney’de bulunan Powerhouse müzesinin bilgilendirme ve yönlendirme dizgesi (<https://segd.org/content/powerhouse-museum-wayfinding-and-graphics>).

Yerleşim alanlarında yaşayan insanların yönlendirme ihtiyacı, tasarımcılar yada uzman kişiler tarafından genellikle göze çarpan büyük leke değerine ait çalışmalarla uygulanmaktadır. Dolayısıyla iletişimi kolaylaştıran, çevre hakkında kolay ve açık bilgileri sunabilecek tasarımların hedeflenmesi önemli konulardan birisidir. Yerleşim alanları karmaşıklaştıkça insanlar işaretlere, rehber kitaplara daha açık bilgilere ihtiyaç duymaktadır (Machado, 1994: 12). Tasarımların, hızlı ve kolay yönlendirme amacına dayanan, sade, açık ve akılda kalıcı olmasına dikkat edilmelidir. Karayolları, yönlendirme tasarımına en çok gereksinim duyulan alanlardan biridir. Bu alanlarda farklı uluslardan, dil ve kültüre ait pek çok insanın hızla varmak istedikleri noktaya ulaşma gereksinimi duyulduğu bilinmektedir. Dolayısıyla bu alanlarda kullanılan yönlendirme grafiklerinin çözümlenmesi önemli bir konu haline gelmektedir. Örneğin Görüntü 4’te bulunan yönlendirme levhalarında, karmaşık veri düzeni karşımıza çıkmaktadır. Yazı karakterlerinin boyut, ve renk farklılıklarının olması izleyicisi için okunabilirliği ve algıyı zorlaştırmaktadır. Dolayısıyla benzeri uygulamaların kara yollarında insan hayatı açısından zaman kaybı ve kaza sebebiyeti taşıması nedeniyle çözümlenmesi gerektiği önemli bir konu haline gelmektedir. Bu bağlamda Görüntü 4’te yer alan yönlendirme levhasında kullanılan renk seçimi (kırmızı-beyaz), tırnaksız yazı karakteri ve konumlandırma biçimi izleyicinin algısını kolaylaştırmaya yönelik örnek çalışmalar arasında gösterilirken, benzer uygulama örneklerinin de çözüm-öneri çalışmalarının yapılması dikkat edilmesi gereken konulardan biri haline

gelmektedir. Böylelikle kara yollarında iletişime olumsuzluk etki oluşturan ve kaza riski taşıyan durumları en aza indirebilmek için katkı sağlanmış olacaktır.

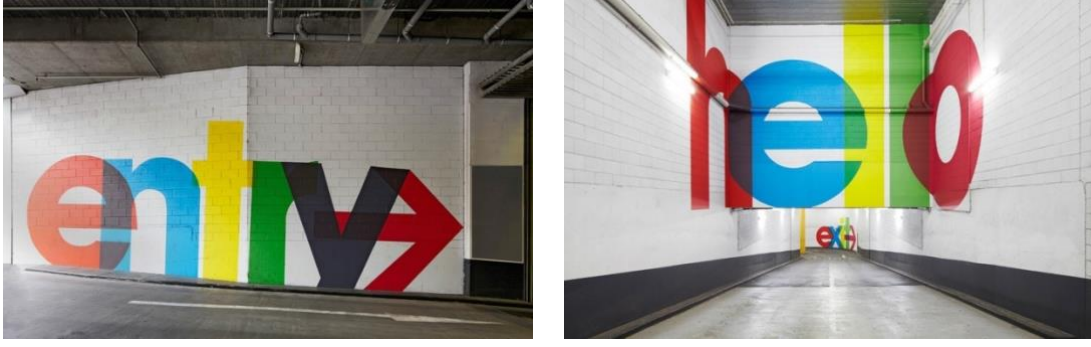

Görüntü 3: Moremels Saddle, Victoria, Australia'da bulunan yol yönlendirme tabelası (<https://segd.org/wayshowing-and-waylosing-mollerup>).

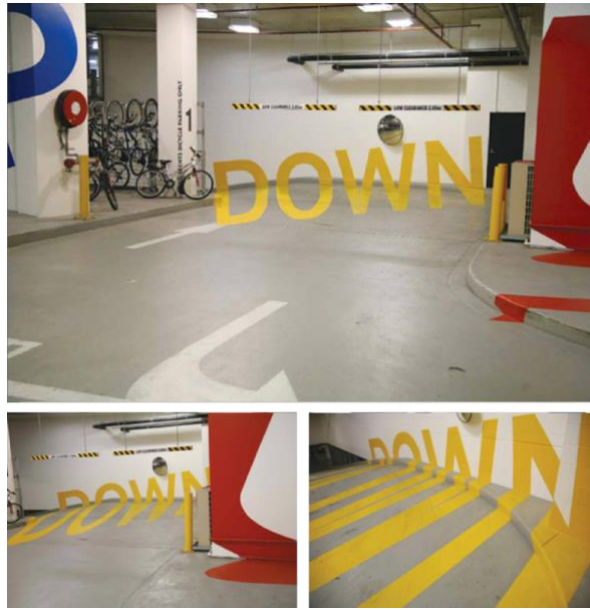
Görüntü 4: Hollanda'nın güneyinde Kuzey Brabant ilinin başkenti 's-Hertogenbosch'da bulunan bisiklet binme yolunun yönlendirme tabelaları (<https://bicycledutch.wordpress.com/2013/04/04/the-signs-are-good/>).

Günlük hayatta karşımıza çıkan renklerin çoğunda canlı-sıcak ve soğuk renkler bulunmaktadır. Sarı, kırmızı, turuncu ve bu renklerin tonları canlı-sıcak renklerdir. Yeşil, mavi, mor ve tonları ise soğuk renklerden oluşmaktadır. Bu nedenle renk görme duyusu ile algı sağlayarak izleyicisi için his ve etikeler oluşturabilmektedir. Canlı renkler enerji, mutluluk duygusunu verirken, soğuk renklerin hüüzün ve mutsuzluk duygusunu oluşturduğu bilinmektedir. Ancak sıcak-soğuk renkler bir arada uygulandığı zaman mekanı renk bağlamında zenginleştirerek mutluluk duygusunu çağrıştırmaktadır. Örneğin Avusturalya Victoria eyaletinin başkenti Melbourne'da QV araba park alanında -tasarımını Latitude Group'un üstelendiği- yönlendirme grafiğinde yer alan yazı karakterlerinde sıcak-soğuk renkler bir arada uygulanmıştır. Bu durum soğuk ve itici olan mekanı renkli tırnaksız yazı karakteri ile tatlandırmak, canlılık katmak için sağladığı görülmektedir (bkz: Görüntü 5).

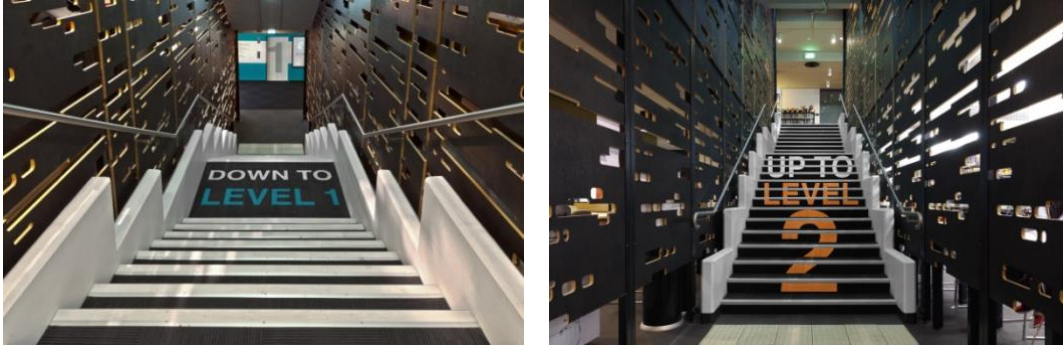
Görüntü 5: QV Melbourne Car Park'ın yönlendirme dizgesi,
(<https://latitude.com.au/work/qv-melbourne-carpark>).

Tipografi, mesaj ve bilginin algılanabilir form diliyle iletilmesinin yanı sıra, kişilik, tarz, görsel dil, farklı bir imge olarak karşımıza çıkmaktadır. Mesajın içeriğiyle tipografinin uyuşması grafik/görsel tasarımcıların genellikle çözüm bulmak zorunda kaldığı durum olmaktadır (Uçar, 2004, s. 106). Günümüzde dikkat çeken örnekler arasında perspektik olgusu ile sağlanan uygulamalar yer almaktadır. Buna göre perspektif, bakış açısına göre değişen, iki boyutlu düzlem üzerinde kullanılan çalışmalar olarak bilinmektedir. Örneğin; Avustralya Melbourne'da yer alan Eureka Tower araba parkının yönlendirme grafikleri mekanda bulunan tırnaksız yazı karakterleri bakış açısına göre değişim sağlamaktadır. Dolayısıyla duvar, zemin ve sütunlar dahil edilerek oluşturulan estetik ve dikkat çekici çalışma, hem mekânın değerlendirilmesinde hemde bilginin alıcıya belirli bir bakış açısı ile varmak istenilen noktaya ulaşmasında imkan kılmıştır. Beyaz ve gri zemin üzerine sıcak renklerde yazı karakterleri konumlandırılarak renkler arası kontrast sağlanmaktadır (bkz: Görüntü 6).

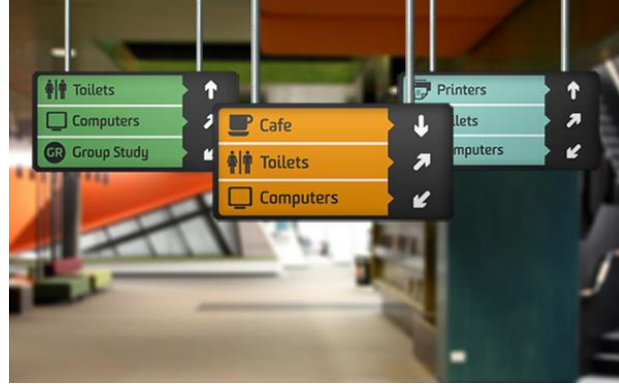
Görüntü 6: Eureka Tower Carpark in Melbourne,
(www.behance.net/gallery/11120857/strange).

Harf biçimi, yaygın bir ifadeyle yazı karakteri kavramı, abecenin özel bir tasarımını oluşturmaktadır. Binlerce olduğu bilinen yazı karakterleri arasında amaca en uygun olanını seçmek konu alanı uzmanlığı gerektirmektedir. Bu yazı karakterlerinin aslında birbirlerinden farkı çok az görülebilmektedir (Sarıkavak, 1997: 10). Örneğin Avusturalya Deakin Üniversitesi kütüphanesinin iç mēkanında, (bkz. Görüntü 7) iç mimar ve grafik tasarımcının birlikte kurguladıkları uygulama alanı renk, form ve biçimlerle estetik görümüm kazanmaktadır. Bu bağlamda günümüzde grafik tasarımcı ve iç mimar alanında uzman bireylerin ortak sağlamış oldukları uygulamalar hem yönlendirme grafikleri hemde mekanın zenginliği açısından önemli bir noktaya ulaşmıştır.

Görüntü 7: Avusturalya’da yer alan Deakin Üniversitesi yönlendirme grafiği, (<https://mannyd5f5.myportfolio.com/deakin-university-library-wayfinding-design>).

Yönlendirme grafiklerinde önemli yere sahip olan piktogramlar, farklı kültürlerden gelen bireylerin çevresiyle iletişim kurmalarını sağlayan görsel imgelerden biri olarak bilinmektedir. Piktogramların ilk kullanımı yazının tarihine kadar ulaşmakta ancak günümüzdeki faaliyeti 20. yüzyılda yaşanan gelişmelerle önemli yere ulaştığı söylenebilir. Örneğin Avusturalya Deakin Üniversitesi’nin iç mekanında piktogram ve yazı ile tasarım açısından bütünlük sağlanılarak bilgi ve yönlendirme elde edilmiştir (bkz: Görüntü 8). Buna göre piktogramlarda; her birim için aynı aileye ait farklı renkler sunulmaktadır. Özellikle renklerin doygunluğu ve parlaklığı azaltılmaktadır. Mavi, yeşil ve sarı renkte olan zeminlerin üzerine siyah renkte yazı karakteri konumlanılarak renkler arası kontrastlık sağlanılmaktadır. Tırnaksız yazı karakteri, piktogramlar ve yön okları ile birlikte izleyicisine kolay algılanabilir ve estetik biçimde aktarıldığı görülmektedir. Piktogramlar dünya çapında iç ve dış mekanlarda kullanılmak üzere en çok karşılaştığımız yönlendirme grafikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda günümüzde dijital göstergeli yönlendirme grafikleri önemli noktaya ulaşmaktadır.

Görüntü 8: Deakin Üniversitesi yönlendirme grafiği,
(<https://mannyd5f5.myportfolio.com/deakin-university-library-wayfinding-design>).

Elektrik üretiminin ortaya çıkması ve teknolojinin gelişmesiyle pek çok ülkenin yerleşim alanında iç ve dış mekân olmak üzere dijital göstergeli yönlendirme sistemi kullanılmaya başlanmıştır. Veriyi dijital olarak yansıtan bu yönlendirme grafikleri günümüzde yerel yönetimler, tükkan tabellaları, trafik levhaları gibi çeşitli yerlerde tercih edilen örnekler arasında yer almaktadır. Örneğin Güney Lefkoşa'da yer alan Terminal bölgesi için dijital göstergeli bilgi ve yönlendirme düzeneği (bkz. Görüntü 9) tercih edilmiştir.

Görüntü 9: Güney Lefkoşa'da yer alan dijital bilgi ve yönlendirme ekranı,
(Fotoğraf: Savaş Güngör, 2017).

Yerleşim alanlarının en önemli çalışmalarından biri haline gelen yönlendirme elemanları bulunduğu yeri tanımlayıcı özelliğe sahip olmalıdır. Özellikle kalabalık kent alanlarını kolay ve ulaşılabilir kılmaya amacıyla sağlayan harita grafikli bilgi ve yönlendirme panoları günümüzün vazgeçilmez kullanım araçlarından biri haline gelmektedir. Dolayısıyla yönlendirme panolarında tipografinin ön planda tutularak iletişim açısından öncülük sağlaması gerekli hale gelmektedir. Ayrıca estetik görümlü pano iskeletlerinin oluşturulmasına önem gösterilerek mekanın zenginliğine ve güzelliğine katkı koymasını hedefleyen uygulamaların hayata geçirilmesi gerekmektedir (bkz. Görüntü 10).

Görüntü 10: Adelaide şehri için 2015 yılında Studio Binocular tarafından gerçekleştirilen yönlendirme panosu, (<https://www.studiobinocular.com/projects/adelaide/>).

Uygulama formatı fark etmeksizin (tabele, dijital gösterge vb.) yönlendirme düzeneklerinde tipografi kullanımının iletişim açısından önemli olduğu ve göz önünde tutulduğu görülmektedir. Dolayısıyla yerleşim yerlerinde ihtiyaç duyulan yönlendirme düzenekleri yaşam alanlarının vazgeçilmez ihtiyacı haline gelmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Geçmişten itibaren sürekli gelişme gösteren insanların ve toplumların yaşamını biçimlendiren iletişim kavramı günümüzde de etkisini sürdürmeye devam etmektedir. Daha önce de değinildiği gibi gelişim devam ettikçe insanlar bu gelişme süreci içinde iletişimin temel araçlarından biri halen gelen bilgi ve yönlendirme uygulamalarında tipografinin etkisi büyük rol almıştır. Dolayısıyla bu çalışma kapsamında yönlendirme grafiği, iletişim ve tipografi kavramları için daha önce yapılmış tezler, makaleler ve yönlendirme uygulamaları incelenip, araştırma çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Yönlendirme grafiklerine ait uluslararası pek çok eser/görüşlerin ortak çıkış noktası olarak iletişim ve tipografi odaklı çalışmaların önemli olduğu gözlemlenmiştir. Bu bağlamda yönlendirme grafiklerinde kullanılan tipografi çalışmalarında; gündelik hayatın karmaşıklıklarına karşıt insanlar için dikkat çekilebilirliği en üst seviyede tutarak, tipografinin mekânda bulunan konumlandırma biçimi, renk uyumu ve estetik görünümü sağlanılarak varılması gereken noktada yanlış anlaşılmalara izin vermeden iletişim odaklı çalışmaların gerçekleştirilmesi gerektiği gözlemlenmiştir. Bu nedenle yönlendirme grafiklerinde tipografi kullanımı izleyicisi ve tasarımcısı için dikkat etmesi gereken konu haline ulaşmıştır. Alanında uzman kurum/kuruluşların ortak çalışmalar yürüterek, iletişim çerçevesinde yönlendirme grafiklerinde yer alan tipografi olgusu için sorun-çözüm saptamalarının yapılması gerekli olmuştur.

KAYNAKÇA

Andarood, Hossein Ghasemi. (2014). “İç Mimarlık Alanında Görsel İletişim Temelli Grafik Tasarım Çözümlenmeleri”. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Aybay, C. (2017). Bilgilendirme Tasarımında Disiplinlerarası Tasarım İşbirliği Ve Grafik Tasarımın Bu İşbirliğindeki Yeri. TOJDAC. 7 (3), 454-462.

City of Viletta, 2020 (2020, Mayıs 17). Erişim adresi: (<http://whc.unesco.org/en/list/131>)

Deakin Üniversitesi yönlendirme grafiği, 2021 (2021 Mayıs 27) Erişim adresi: (<https://mannyd5f5.myportfolio.com/deakin-university-library-wayfinding-design>).

EMP museum, 2021 (2021 Nisan 15) Erişim adresi: (www.studiomatthews.com/work/emp-museum-wayfinding).

Eureka Tower Carpark in Melbourne, 2020 (2020 Kasım 10) Erişim adresi: (www.behance.net/gallery/11120857/strange).

Horn, R. E. (2009). Bilgilendirme Tasarımı: Yeni Bir Mesleğin Doğuşu. Grafik Tasarım Dergisi (28), 30-39.

Machado, E. (1994). “I Remember That Town: Environmental Graphics Distills and Reinforces Local Identity”, Yüksek Lisans Tezi, The University of Georgia. FirstSearch - OCLC.

Powerhouse Museum Wayfinding and Graphics, 2020 (2020 Aralık 20) Erişim adresi: <https://segd.org/content/powerhouse-museum-wayfinding-and-graphics>

QV Melbourne Car Park'ın, 2021 (2021 Şubat 12) Erişim adresi: <https://latitude.com.au/work/qv-melbourne-carpark/>

Sarıkavak, K. N. (2014). 100 Görsel İletişim ve Tasarımda Çağdaş Tipografinin Temelleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Sarıkavak, K. N. (1997). Tipografinin temelleri. Ankara: Doruk Yayınevi.

S-Hertogenbosch'da bulunan bisiklet yolu, 2021 (2021 Ocak 5) Erişim adresi: (<https://bicycledutch.wordpress.com/2013/04/04/the-signs-are-good/>).

Studio Binocular tarafından yapılan yönlendirme panosu, 2021 (2021, Haziran 5) Erişim adresi: (<https://www.studiobinocular.com/projects/adelaide/>).

Twemlow, A. (2006). Grafik Tasarım Ne İçindir ? İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.

Uçar, T. Fikret, (2004) Görsel İletişim ve Grafik Tasarım. İstanbul: İnkılap Kitapevi

Wayshowing and Waylosing with Per Mollerup, 2021 (2021 Mart 10) Erişim adresi: <https://segd.org/wayshowing-and-waylosing-mollerup>

Williams, F. M. (2002). Diversity, thinking styles, and infographics. In Proc., 12th International Conference of Women Engineers and Scientists.